

Inspecties: met spoed actieplan nodig voor Justitiële Jeugdinrichtingen

28.9.2026 - | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd - IGJ

Jongeren in de Justitiële Jeugdinrichtingen (JJI's) zijn de dupe van een steeds verdergaande, zorgwekkende versobering van de zorg en behandeling, het onderwijs en het dagprogramma. Ook staan hun veiligheid en die van de medewerkers aanhoudend en ernstig onder druk. Voor de korte termijn is daarom een actieplan noodzakelijk dat de JJI's met spoed in staat stelt weer uitvoering te geven aan een verantwoord, veilig verblijf met passende behandeling.

Deze dringende oproep doen de Inspectie Justitie en Veiligheid (Inspectie JenV), de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in een brandbrief aan de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

In een JJI verblijven jongeren die veroordeeld zijn of nog verdacht worden van een strafbaar feit. Opvoeding, behandeling en beveiliging staan er centraal, niet het straffen. Jongeren kunnen zo leren van hun delict. In de zes JJI's verblijven circa 450 jongeren.

Elske van Amelsfort, hoofdinspecteur bij de Inspectie JenV: "De resocialisatie van jongeren in JJI's staat steeds meer onder druk. Doel is zoveel als mogelijk te voorkomen dat ze na hun verblijf opnieuw de fout in gaan. Door het tekort aan personeel zien wij in ons toezicht echter een verdergaande versobering van de zorg, behandeling, het onderwijs en het dagprogramma. Tijdelijke noodmaatregelen als een ingekort dagprogramma zijn inmiddels staande praktijk. Daarom is op korte termijn een actieplan nodig van de staatssecretaris."

Zorgen sinds 2019

De inspecties maken zich al sinds 2019 zorgen over de omstandigheden in de JJI's. De aanhoudende tekorten aan personeel en plekken leiden tot hardnekkige knelpunten in de dagelijkse uitvoering. Dat concludeerden de inspecties recent opnieuw na toezichtbezoeken aan de JJI's Lelystad en Teylingereind.

Medewerkers in alle JJI's zijn enorm gedreven en betrokken. Dagelijks spannen zij zich maximaal in om te zorgen dat de jongeren zo min mogelijk last hebben van de tekorten aan personeel. Ondanks alle inspanningen lukt dat onvoldoende, zo schrijven de inspecties.

Effecten versobering

Groot probleem is dat de JJI's jarenlang onder enorme druk staan en verbeteringen uitblijven. Het ministerie van Justitie en Veiligheid werkt aan een voorstel voor een nieuwe, uitvoerbare opdracht voor de JJI's. Maar dan moeten besluitvorming en invoering nog volgen. In de tussentijd blijven tijdelijke noodmaatregelen staande praktijk, concluderen de inspecties. Dit betekent een standaard versoberd dagprogramma voor de jongeren, waardoor ze wekelijks minder uur op de groep verblijven dan wettelijk vereist.

Met regelmaat komt het voor dat op de dag zelf ook het versoberde dagprogramma wordt ingekort of zelfs vervalt bij gebrek aan personeel. Ook passend onderwijs wordt te weinig gewaarborgd. Jongeren verblijven hierdoor te veel op hun kamer. Dat zorgt voor verveling, irritaties en onvoorspelbaarheid over de dagelijkse invulling.

Gemaakte afspraken kunnen begeleiders niet altijd waarmaken, wat het jongeren lastig maakt om gemotiveerd te blijven. Het doel om jongeren voor te bereiden op een veilige terugkeer in de samenleving en de kans op herhaling van een strafbaar feit te voorkomen, raakt zo steeds verder naar de achtergrond.

Werkdruk

De inspecties zien op de werkvloer dat er medewerkers zijn met minder werkervaring en dat de werkdruk toeneemt. Dezelfde taken moeten worden gedaan met minder personeel, in minder tijd en met een complexere doelgroep. Steeds andere begeleiders op de afdeling zorgt voor onbegrip en spanningen onder de jongeren zelf, maar ook onder medewerkers.

Actieplan

De inspecties vinden het positief dat de staatssecretaris zich inzet om te komen tot uitbreiding van JJI-capaciteit. Tegelijkertijd roepen de inspecties op om keuzes te maken voor de korte termijn. Die keuzes zijn nodig om de JJI's met spoed in staat te stellen uitvoering te geven aan een verantwoord, veilig verblijf met passende behandeling en onderwijs. De staatssecretaris moet komen met een actieplan. Dat moet gericht zijn op het vaststellen en bewaken van de ondergrens van kwaliteit en verblijf. Met een eenduidig afwegingskader voor de JJI's over keuzes in het dagprogramma en de inzet van personeel.

Van de staatssecretaris verwachten de inspecties begin 2027 een uitvoerbare opdracht aan de JJI's waarin het pedagogisch uitgangspunt centraal staat.

<https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2026/09/28/inspecties-met-spoed-actieplan-nodig-voor-justitiele-jeu-gdinrichtingen>